

energiavirasto

Tasauserä ja taseen oikaisut

Juuso Saloniemi

Laskentatoimen asiantuntija, Verkot-ryhmä

Verkkovalvonnan ajankohtaispäivä 9.5.2023

Reilua energiaa

Taseen oikaisu

- Verkkoliiketoiminnan kohtuullinen tuotto lasketaan verkkoliiketoiminnan omalle pääomalla ja korolliselle vieraalle pääomalle
- Kohtuullisen tuoton laskelmilla verkkoliiketoiminnan eriytetyn tilinpäätöksen mukainen tasearvo korvataan **oikaistulla taseella**
- Oikaistu tase saavutetaan tekemällä erilaisia taseen oikaisuja
- Taseen oikaisulla tarkoitetaan:
 1. Tase-erän siirtoa
 2. Tase-erän korvaamista laskennallisella arvolla
 3. Tase-erän eliminointia

Tasauserä

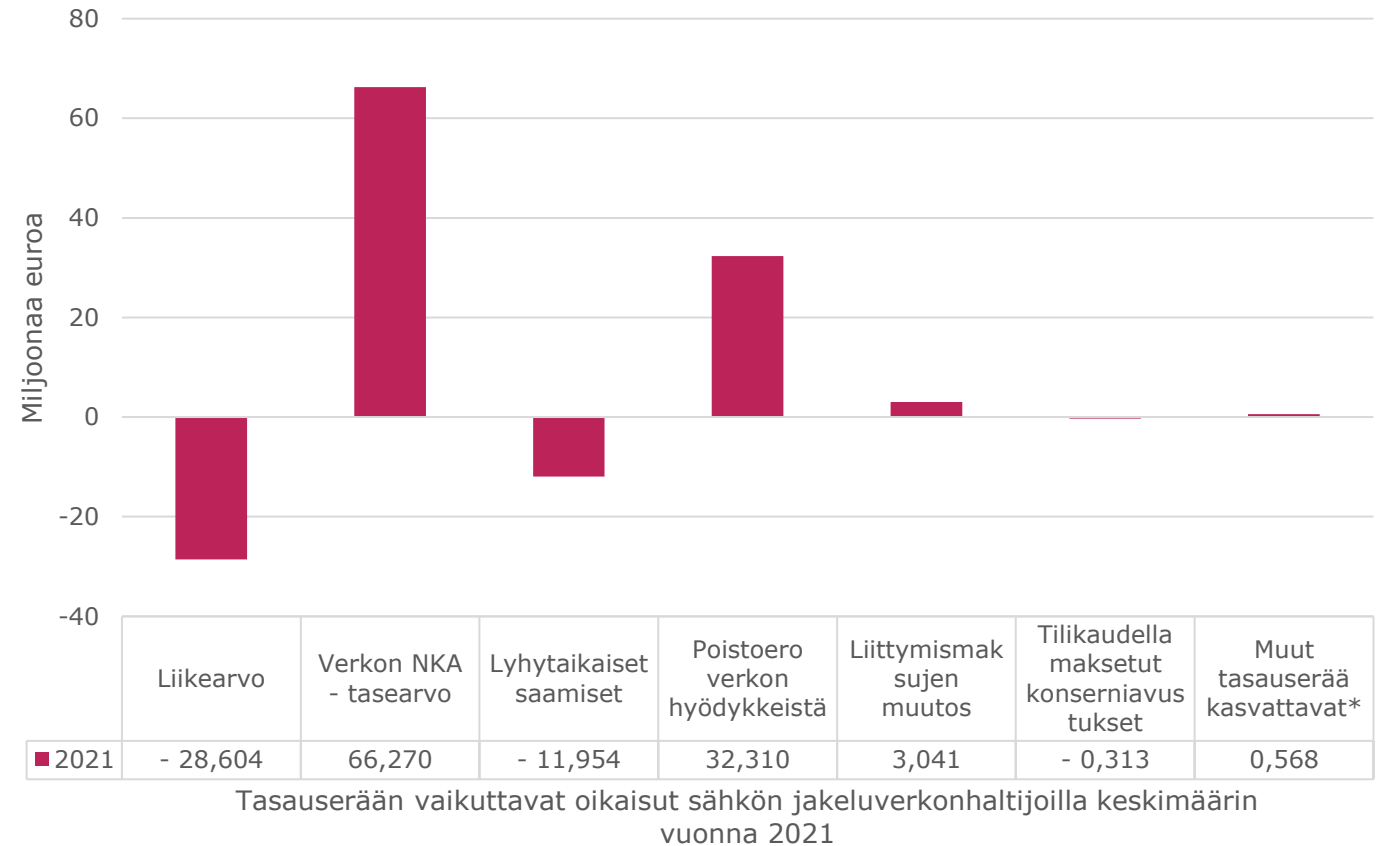
- Tase-erän eliminointi tai korvaaminen laskennallisella arvolla aiheuttavat taseen puolien (vastaavaa ja vastattavaa) erotuksen
- Koska kohtuullinen tuotto lasketaan oman pääoman ja korollisen vieraan pääoman pohjalta (**tuottopohja**), muualle tehdyt oikaisut eivät vaikuta kohtuulliseen tuottoon ilman vastaavaa korjausta näihin eriin
- Omaan pääomaan sijoittuvalla taseen tasauserällä taseen puolet tasataan ja tehtyjen oikaisujen nettovaikutus tuodaan osaksi tuottopohjaa

Verkkoliiketoiminnan eriytetty tase (tasearvossa)			
Vastaavaa		Vastattavaa	
Verkko-omaisuus	500 000	Oma pääoma	300 000
Muut aineelliset hyödykkeet	300 000	Osakepääoma	10 000
Lyhytaikaiset saamiset	100 000	Edellisten tilikausien voitto	290 000
		Korollinen vieras pääoma	500 000
		Koroton vieras pääoma	100 000
Vastaavaa yhteensä	900 000	Vastattavaa yhteensä	900 000

Oikaistu tase			
Vastaavaa		Vastattavaa	
Verkko-omaisuus (NKA)	700 000	Oma pääoma	500 000
Muut aineelliset hyödykkeet	300 000	Osakepääoma	10 000
Lyhytaikaiset saamiset	100 000	Edellisten tilikausien voitto	290 000
		Tasauserä	200 000
		Korollinen vieras pääoma	500 000
		Koroton vieras pääoma	100 000
Vastaavaa yhteensä	1 100 000	Vastattavaa yhteensä	1 100 000

Tasauserä

- Tasauserä oli sähkön jakeluverkonhaltijoilla keskimäärin 61,319 M€ vuonna 2021

- *Muut tasauserää kasvattavat -erä koostuu kirjanpitoarvossaan huomioitujen korvausinvestointien purkukustannusten, saatujen konserniavustusten sekä maksamattoman konserniavustusvelan oikaisuista

Esitetyt muutokset

Poistoero

- Poistoerolla tarkoitetaan kirjanpidossa tehtyjen suunnitelmanmukaisten poistojen ja verotuksessa tehtyjen poistojen erotusta. Kyseessä on yhtiön verosuunnittelun väline
- Kertynyt poistoero kirjataan taseen vastattavaa puolelle Tilinpäätössiirtojen kertymään
- Verkonhaltijat ilmoittavat Energiavirastolle erikseen kertyneen poistoeron verkon hyödykkeistä sekä muista kuin verkon hyödykkeistä
- Vuoteen 2016 asti poistoeroa verkon hyödykkeistä ja muista kuin verkon hyödykkeistä kohdeltiin valvontamenetelmissä yhtenevästi. Oikaistulla taseella poistoerosta kohdistettiin omaan pääomaan 80 % ja korottomaan vieraaseen pääomaan 20 %, eli laskennallisen verovelan osuus
- Menetelmällä oma pääoma ja tuottopohja saatiin vastaavaan tilanteeseen kuin jos poistoeroa ei olisi tilinpäätöksessä kirjattu ja tilikauden/edellisten tilikausien voitto olisi ollut vastaavasti suurempi. Verkonhaltijan tuottopohjaan ei siten vaikuta onko poistoeroa hyödynnetty verosuunnittelussa vai ei

Poistoero verkon hyödykkeistä

- Vuonna 2016 alkaneesta neljännessä valvontajaksosta alkaen poistoero verkon hyödykkeistä on eliminoitu oikaistulta taseelta. Muista kuin verkon hyödykkeistä kerrytetyn poistoeron kohtelu pidettiin entisellään
- Eliminoinnin seurauksena taseen tasausera ja sen mukana tuottopohja on kasvanut koko verkon hyödykkeistä kerrytetyn poistoeron tasearvon määrän. Tuottopohja kasvaa siten enemmän kuin jos poistoeroa ei ole kerrytetty
- Muutoksen tavoitteena oli kannustaa verkonhaltijoita verkkoinvestointeihin

Poistoero verkon hyödykkeistä

- Energiavirasto on esittänyt verkon hyödykkeistä kerrytetyn poistoeron käsittelyn palauttamista vuotta 2016 edeltäneiden menetelmien mukaiseksi. Laskennallinen verovelka eli 20 % poistoerosta korjataan korottomiin velkoihin ja 80 % omaan pääomaan
- Muutoksella poistoeroa koskevat menetelmät saatetaan veroneutraaleiksi, eikä verkonhaltijoiden tuottopohjaan vaikuta onko poistoeroa käytetty verosuunnittelussa vai ei
- Poistoero verkon hyödykkeistä on vuosina 2016-2021 ollut sähkön jakeluverkonhaltijoilla keskimäärin 26,781 M€/per verkonhaltija
- Muutoksen vaikutus tuottopohjaan olisi arviolta keskimäärin 5,356 M€/per verkonhaltija
- Lausunnoissa on toivottu, että menetelmät olisivat veroneutraalit ja etteivät ne vaikuttaisi yhtiöiden operatiivisiin päätöksiin. Lisäksi muutoksen koettiin rikkovan menetelmien jatkuvuutta ja ennustettavuutta.

Korvausinvestointien purkukustannukset

- Korvausinvestointien purkukustannuksia syntyy kun vanhan hyödykkeen paikalle rakennetaan uusi
- Purkukustannukset voidaan joko kirjata kuluksi tai aktivoida korvaavan hyödykkeen hankintamenoon
- Aktivoidut korvausinvestointien purkukustannukset on vuodesta 2016 alkaen ollut mahdollista huomioida tasearvossaan verkkotoimintaan sitoutuneessa oikaistussa omaisuudessa. Muutoksella on pyritty tasapuolistamaan kuluksi kirjattujen ja aktivoitujen kulujen kohtelua menetelmissä sekä kannustaa investointeihin
- Energiavirasto on esittänyt ettei aktivoituja purkukustannuksia enää huomioida tasearvossa tulevilla valvontajaksoilla
- Tasearvossa huomioituihin purkukustannuksiin ei kohdistu kannustinta kulujen minimointiin (tehostamiskannustin)
- Vuoden 2021 tilinpäätöksissä purkukustannuksia oli ilmoittanut 11 verkonhaltijaa. Keskimäärin ilmoitetut purkukustannukset olivat näillä yhtiöillä 1,028 M€/per verkonhaltija.
- Lausunnoissa on todettu, että purkukustannukset ovat välttämätön osa investointeja, eivätkä ole rinnastettavissa kopex -kuluihin ja ettei aktivointi ole aina yhtiön valinnasta kiinni

Vaihto-omaisuus

- Vaihto-omaisuudella tarkoitetaan luovutettavaksi tai kulutettavaksi tarkoitettuja hyödykkeitä
- Vaihto-omaisuusvarastolla jaksotetaan omaisuuden hankintameno käyttö- tai luovutushetkeen
- Energiavirasto on esittänyt, että tilikauden lopussa aktivoidut vaihto-omaisuusvarastot eliminoidaan oikaistulta taseelta
- Vuosina 2016-2021 sähkön jakeluverkonhaltijoilla oli vaihto-omaisuutta keskimäärin 0,281 M€/per verkonhaltija
- Lausunnoissa todettiin vaihto-omaisuusvarastojen ylläpidon olevan huoltovarmuuden kannalta perusteltua ja jopa pakollista

Negatiiviset rahoitusomaisuuden tilit

- Lähtökohtaisesti taseen vastaavaa puolella olevien rahoitusomaisuuden tilien ei tulisi olla negatiivisia
- Eriyttämisen seurauksena yksittäisen liiketoiminnan rahoitusomaisuuden tili voi kuitenkin hetkellisesti kääntyä negatiiviseksi esimerkiksi liiketoimintojen käyttäessä yhteistä pankkitiliä
- Negatiivinen rahoitusomaisuuden tili on liiketoiminnalle luonteeltaan tosiallisesti velkaa
- Energiavirasto esittää että negatiivinen rahoitusomaisuuden tili oikaistaan korottomiin velkoihin
- Vastaavasti Energiavirasto esittää ettei negatiivisia rahoitusomaisuuden tilejä huomioida laskettaessa rahoitusomaisuuden kohtuullisia kustannuksia (lasketaan saamisista ja rahoitusomaisuudesta)
- Vuosina 2016-2021 negatiivisia rahoitusomaisuuden tilejä oli sähkön jakeluverkonhaltijoilla keskimäärin 0,062 M€/per verkonhaltija

Pullonkaulatulot

- Kantaverkonhaltijan on käytettävä saamansa pullonkaulatulot EY asetuksen 943/2019 mukaisiin tarkoituksiin
- Saadut pullonkaulatulot kirjataan tuloksi tai jaksotetaan siirtovelkoihin. Tuloksi kirjatut pullonkaulatulot, joita ei tilikaudella ole käytetty, korjataan menetelmissä pois tuloslaskelmalta. Siirtovelkoihin jaksotetut tulot tuloutetaan käyttöhetkellä
- Neljännellä ja viidennellä valvontajaksoilla siirtovelkoihin jaksotetut pullonkaulatulot on eliminoitu oikaistulta taseelta. Tavoitteena on ollut eliminoida aktivoitujen pullonkaulatulojen vaikutus tuottopohjasta. Käytännössä taseen oikaisuerä on tuonut eliminoidut pullonkaulatulot osaksi tuottopohjaa kokonaisuudessaan
- Energiavirasto esittää että siirtovelkoihin jaksotetut pullonkaulatulot jätetään tulevilla valvontajaksoilla siirtovelkoihin korottomaan vieraaseen pääomaan
- Siirtovelkoihin jaksotetut pullonkaulatulot ovat kasvaneet voimakkaasti viime vuosina. Vuoden 2021 tilinpäätöksessä siirtovelkoihin oli jaksotettu pullonkaulatuloja 488,716 M€

Kiitos

energiavirasto